

POSTANOWIENIE

21 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

na posiedzeniu niejawnym 21 marca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku A.W.

z udziałem J.S., A.S. i M.B.

o stwierdzenie nabycia spadku po D.S. i J.S.1,

na skutek skargi kasacyjnej A.W.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Łodzi

z 26 lipca 2022 r., III Ca 1249/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. obciąża wnioskodawczynię kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz uczestników M.B. i J.S..

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w

zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca A.W. wskazała, że naruszenia dotyczące braku przeprowadzenia własnej merytorycznej oceny materiału dowodowego przez Sąd Okręgowy i nieprzeprowadzenie wnioskowanych dowodów doprowadziły w istocie do pozbawienia skarżącej obrony jej praw, co stanowi podstawę nieważności postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.). Ponadto, zdaniem skarżącej, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu „na skalę i doniosłość naruszeń”, polegającą m.in. na pominięciu należytej oceny całokształtu materiału dowodowego.

Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy uwzględnia nieważność postępowania z urzędu. Nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji stanowi także przyczynę kasacyjną, uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.). Oddalenie wniosków dowodowych strony, nawet jeżeli byłoby nieprawidłowe, względnie niedokonanie należytej oceny materiału dowodowego, nie jest jednak równoznaczne z nieważnością postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2001 r., IV CKN 478/00 i z dnia 17 stycznia 2002 r., I CK 166/02, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2016 r., V CZ 82/15 i powołane tam dalsze orzecznictwo). Z zastrzeżeniem wyjątkowych sytuacji, art. 379 pkt 5 k.p.c. nie odnosi się do błędów w sferze postępowania dowodowego, dotyczy natomiast przypadków, w których z powodu uchybień procesowych sądu strona (uczestnik postępowania) nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części. Chodzi zatem o sytuacje, w których w następstwie naruszenia przepisów prawa doszło do pozbawienia możliwości aktywnego uczestnictwa w postępowaniu w stopniu uzasadniającym przyjęcie, że strona (uczestnik postępowania) została pozbawiona prawa do wysłuchania (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2004 r., III CK 226/02, z dnia 4 marca 2009 r., IV CSK 468/08, i z dnia 12 stycznia 2010 r., III CSK 87/09). Z materiału sprawy nie wynikało, aby sytuacja taka miała miejsce w postępowaniu zakończonym

prawomocnym postanowieniem – przeciwnie – skarżąca uczestniczyła w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, które toczyło się m.in. na skutek wniesionej przez nią apelacji, sprawa została rozpoznana na rozprawie, w której wziął udział pełnomocnik skarżącej, a okoliczność, że Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska skarżącej co do wiarygodności przeprowadzonych w sprawie dowodów, względnie potrzeby zażądania dodatkowej opinii biegłego, nie jest równoznaczna z nieważnością postępowania w sprawie.

W pozostałym zakresie należało zauważyć, że wniosek nie konkretyzował żadnego przepisu prawa, który miał zostać naruszony przez Sąd Okręgowy, lecz odwoływał się do ogólnikowych stwierdzeń, wskazujących na „zaniechanie podjęcia inicjatywy dowodowej”, „pominięcie dokonania należytej oceny całokształtu materiału” lub „zupełne pominięcie szeregu logicznej argumentacji odwołującego się”. Oceny takie, nie ujawniające dookreślonych uchybień, których zdaniem skarżącego dopuścił się sąd drugiej instancji, nie stwarzają podstawy do przyjęcia, że skarga kasacyjna jest uzasadniona, a tym bardziej, że jest ona zasadna w sposób oczywisty i widoczny *prima vista* dla każdego przeciętnego prawnika, czego wymaga przyczyna kasacyjna określona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18).

W judykaturze Sądu Najwyższego podkreślano ponadto wielokrotnie, że postępowanie kasacyjne nie stanowi kolejnej odsłony sporu w zakresie prawidłowości oceny dowodów i dokonanych na ich podstawie ustaleń faktycznych, służy natomiast kontroli legalności zaskarżonego orzeczenia przy związaniu Sądu Najwyższego jego podstawą faktyczną (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Skarga kasacyjna koncentrowała się natomiast na dążeniu do weryfikacji prawidłowości zaakceptowanych przez Sąd Okręgowy ustaleń związanych ze zdolnością testowania spadkodawcy, dokonanych m.in. na podstawie dowodu z opinii biegłego, co w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne (por. także art. 398³ § 3 k.p.c.).

Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, przypominając zarazem, że Sąd Najwyższy bada na tym etapie postępowania

wyłącznie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie, nie wnikając w zasadność podstaw kasacyjnych.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2, art. 98 § 1¹, art. 520 § 3, art. 108 § 1, art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

(K.G.)

(r.g.)